

Oponentský posudek k disertační práci

Jméno a příjmení studenta	MgA. Petr Januschka
Studijní program	Výtvarná umění
Obor	Multimédia a design
Název disertační práce	Americký válečný film 21. století: Na frontě hodnot
Autor posudku	doc. MgA. Eva Schulzová, Ph.D.

Od počátku americké invaze do Iráku v roce 2003 sice již uplynulo více než dvacet let, dosud však mnohé otázky, které vyvolala, nejsou uspokojivě zodpovězeny. Role médií v této válce je také stále znovu zkoumána, stejně jako její ztvárnění ve filmu, a rozhodně nelze říct, že by se téma již vyčerpávalo, naopak, s každým dalším zjištěním se objevují další otázky. Navíc je zřejmé, že tento válečný konflikt, byť geograficky vzdálený, ovlivňuje současnost na celém světě, i u nás. Každý příspěvek k výzkumu tohoto tématu je proto velmi přínosný, tím spíše, jedná-li se o kvalitní studii, jíž disertační práce MgA. Petra Januschky nepochybně je – její úroveň nesnižují drobné připomínky, otázky či návrhy, jimž se věnuji v následujících odstavcích.

Základem disertační práce je obsahová analýza šesti filmů z produkce USA odehrávajících se na pozadí války v Iráku. Cílem – jak autor formuluje v úvodu – je zjistit, jak jsou ve vybraných filmech reprezentovány americké hodnoty. Autor výzkum propojuje s praktickou částí své práce – reflexí scénáře a režie krátkého hraného filmu *Ostrov svobody*, v němž konfrontuje protikladné životní postoje/hodnoty dvou mladých lidí v komunistickém Československu počátkem 80. let 20. století.

Kritérium „nejceněnější“ je však poněkud sporné: Januschka označuje jako nejceněnější ty filmy, jež se v anglofonních médiích setkaly s největším uznáním profesionálních filmových kritiků, a dostaly se tak na nejvyšší příčky žebříčku Tomatometer na webu Rotten Tomatoes, který z těchto kritik vychází. Nabízí se otázka, zda takové pojetí není zjednodušující a zda tak autor práci neochudil o podstatné impulsy, které by mu mohly poskytnout filmy, jež v Tomatometeru propadly. Autor jako základní kritérium pro výběr filmů zvolil objektivitu, podle mého mínění však v práci chybí podstatná kapitola/kapitoly, v níž/nichž by autor pojednal filmy, které on sám považuje za inspirativní.

Práce je psána výstižným, hutným jazykem, na velmi dobré stylistické úrovni, se zanedbatelným množstvím překlepů. Z formálního hlediska vzbuzuje otázku pouze podkapitola 12.1 Sjednocení a polemika, v níž se doslovně (i s několika překlepy) opakuje text předchozí podkapitoly 11.4.2 Závěr.

Připomínky k teoretické části práce se ovšem jeví jako méně podstatné, vztáhneme-li ji k umělecké činnosti Petra Januschky, a to nejen k praktické části jeho disertační práce – filmu *Ostrov svobody*, ale i k jeho četným dalším tvůrčím aktivitám.

V kapitolách věnovaných svému filmu *Ostrov svobody* autor uvádí, že na rozdíl od analyzovaných amerických filmů, v nichž je zobrazení hodnot mnohdy v rozporu s názory recenzentů, jeho film ukazuje, že scénář nemusí dávat za pravdu ani jedné straně hodnotového střetu, čímž může dosáhnout větší působivosti. Je třeba konstatovat, že hraný film *Ostrov svobody* je velmi zdařilý. Přestože z teoretické části práce vyplývá, že postavy jsou představitelé protikladných životních postojů, a ve fázi tvorby scénáře tedy jistě existovalo riziko, že by mohly vyznít tezovitě, díky citlivě napsaným dialogům, civilním hereckým výkonům Jiřího Mádra a Judit Bárdos a uměřené režii působí přirozeně a divák se může do obou vcítit a pochopit je. To je zřejmé právě v momentech, kdy se do scén lehce vkrádá patos, který však film vzápětí vyváží následující vtipnou replikou či situací.

Autor v disertaci zmiňuje, že největším vývojem prošel závěr filmu, a uvádí čtyři možnosti, z nichž si nakonec vybral tu, již označuje jako „smíšený happy end“. Působivost závěru

samozřejmě vychází z toho, nakolik důvěryhodně je vystavěno předchozí sblížení postav, aby divák uvěřil, že by jedna či druhá postava mohla během několika hodin zcela změnit svůj životní postoj a životní dráhu. Je pochopitelné, že každé řešení otevírá další otázky – což ale nepochybně souzní s autorovým záměrem: stejně jako v životě, ani ve filmu nemůže být řešení jednoznačné, protože by se z něj vytratila originalita, napětí a přitažlivost. Nic z toho však filmu *Ostrov svobody* nechybí.

Disertační práci MgA. Petra Januschky doporučuji k obhajobě.

V Brně dne 12. 10. 2024

Eva Schulzová